

BIOLOGISCHE LANDBOUW

Bio als systeemaanpak

GEZONDHEID

De biosector vindt de gezondheid van bodem, plant, dier en planeet even belangrijk als die van de mens.

ECOLOGIE

Bio werkt vanuit respect voor de natuur aan landbouw.

ZORG

Bio moet zorgzaam omspringen met natuurlijke hulpbronnen.

RECHTVAARDIGHEID

Biologische voedselproductie moet voor iedereen rechtvaardig zijn.

Wat is bio?

Biologische regels

Bio(logisch) is een methode om voedsel te produceren. De term bio(logisch) is wettelijk beschermd: producten mogen enkel biologisch genoemd worden, als ze voldoen aan de regels van de Europese biowetgeving. Die wetgeving bevat vooral productieregels op het vlak van landbouw en voedselverwerking: welke stoffen zijn wel of niet toegelaten, hoeveel ruimte moeten landbouwdieren krijgen, hoe moet een bioboer waken over bodemgezondheid en biodiversiteit, ... Iedereen die biologische voeding produceert of op de markt brengt, krijgt regelmatig controle. Bovendien zijn de regels overal in de Europese Unie dezelfde.

Biologische principes

De Europese biowetgeving ontstond in 1991. Maar lang daarvoor had je al een biobeweging, die voor zichzelf had bepaald aan welke principes bio moest voldoen. IFOAM, de internationale koepelorganisatie voor de biologische sector, legde daarbij vier principes vast: gezondheid, ecologie, zorg en rechtvaardigheid.

Deze principes gaan verder dan het ecologische aspect dat is uitgewerkt in de Europese wetgeving en waarmee de biosector doorgaans geassocieerd wordt. De vier principes vormen samen een visie op voedselproductie waarbij de ecologische, sociale en economische duurzaamheid wereldwijd hand in hand gaan.

Deze principes worden wereldwijd door de biosector onderschreven.

Gezondheid

Bio wil gezonde voeding met een hoge voedingswaarde produceren, die bijdraagt aan preventieve gezondheidszorg en welzijn. Mede daarom vermijdt biologische landbouw het gebruik van kunstmatige meststoffen, pesticiden, antibiotica en chemische voedseladditieven die mogelijk een negatief effect op de gezondheid hebben.

De rol van biologische landbouw is het in stand houden en versterken van de gezondheid van ecosystemen en organismen, van de kleinste bodemorganismen, insecten, landbouwdieren tot en met de mensen.

Ecologie

Bio werkt vanuit respect voor de natuur aan landbouw. De bioboer maakt gebruik van de kracht van het ecosysteem en de biodiversiteit op en rond zijn boerderij. Zijn werkwijze moet aangepast zijn aan de lokale omstandigheden. Inputs moeten gereduceerd worden door efficiënt (her)gebruik van grondstoffen en energie.

Boeren, verwerkers, winkeliers en consumenten beschermen en verbeteren het milieu - inclusief landschappen, biodiversiteit, klimaat, lucht en water.

Zorg

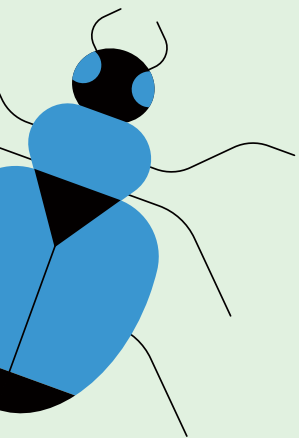
Biologische landbouw moet met voorzorg en verantwoordelijkheid worden beoefend (het voorzorgsprincipe), om de gezondheid en het welzijn van de huidige en toekomstige generaties en hun leefomgeving te beschermen.

Bio gebruikt geen riskante technologieën (zoals gentechnologie) waarvan we de gevolgen op lange termijn niet kunnen inschatten. Er wordt gebruik gemaakt van praktische ervaring van de boeren en opgedane wijsheid uit het verleden (participatief onderzoek).

Rechtvaardigheid

Biologische voedselproductie moet voor iedereen rechtvaardig zijn op elk niveau in de keten en voor alle partijen: boeren, personeel, verwerkers, vervoerders, handelaren, consumenten... Dit principe vereist ook dat dieren leefruimte gegeven wordt, overeenstemmend met hun natuurlijke gedrag en welzijn.

Biologische landbouw streeft wereldwijd naar een eerlijke voedselverdeling, afname van armoede en voedselzekerheid.

Het biolabel

Bioproducten herken je aan het Europese biolabel. Voor onverpakte producten is er de term 'biologisch', vergezeld van de vermelding van een controleorganisatie.

Biologisch vs andere landbouwwormen

Hoe verhouden agro-ecologie, regeneratieve landbouw en biologische landbouw zich tot elkaar? En welke termen kan je gebruiken?

Agro-ecologie en biologische landbouw delen dezelfde uitgangspunten: een systeemaanpak voor landbouw en voeding, aandacht voor kringloopsluiting, het belang van een gezonde bodem, samenwerking met de natuur,... Agro-ecologie heeft echter geen wettelijk kader of erkend logo zoals het biolabel.

Regeneratieve landbouw richt zich op het herstellen van bodem, biodiversiteit en landschap, maar mist een duidelijke definitie, wat ruimte laat voor 'greenwashing'. Terwijl biologische landbouw kunstmest en chemische bestrijdingsmiddelen uitsluit, zijn deze bij sommige definities van regeneratieve landbouw wel toegestaan. De term 'regeneratief' duikt ook steeds vaker op in beleidskringen, het bedrijfsleven, onderzoek en bij NGO's, maar wordt op diverse manieren gebruikt.

Het belangrijkste verschil is dat biologische productie een wettelijk kader en een streng gecontroleerd label heeft. De biologische productie is een wettelijk vastgelegde productiemethode die regels omvat voor alle schakels in de keten, van landbouw, over verwerking, tot handel. Dit terwijl de termen agro-ecologie en regeneratieve landbouw voor interpretatie vatbaar zijn, omdat er geen eenduidige definitie is.

Hoe redt bio de wereld?

Biologische landbouw en voeding kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan verschillende maatschappelijke uitdagingen. Het is een systeemaanpak, waarbij het hele ecosysteem centraal staat. In plaats van enkel naar afzonderlijke onderdelen te kijken, houdt biologische landbouw rekening met de onderlinge samenhang tussen bodem, planten, dieren en het milieu. Dit betekent dat beslissingen altijd worden genomen in de context van het bredere ecosysteem, wat leidt tot duurzamere en veerkrachtigere productiemethoden.

Biologische voeding kan, dankzij deze geïntegreerde benadering, een antwoord bieden op problemen op het gebied van biodiversiteit, gezondheid, klimaat, water, lucht, voedselzekerheid, bodem en dierenwelzijn. Door te werken met natuurlijke processen in plaats van tegen deze processen in te gaan, vermindert biologische landbouw de noodzaak van externe inputs zoals synthetische meststoffen en pesticiden. De systeemaanpak stimuleert bovendien de veerkracht van landbouwsystemen, wat essentieel is in een tijd waarin we geconfronteerd worden met de gevolgen van klimaatverandering en milieuvervuiling.

Deze holistische manier van werken betekent ook dat biologische landbouw gericht is op langetermijnoplossingen in plaats van kortetermijnwinsten. Door bijvoorbeeld de nadruk te leggen op bodemvruchtbaarheid en waterbeheer, zorgt bio voor een duurzaam fundament voor toekomstige voedselproductie. Een gezonde bodem kan meer koolstof vastleggen, water vasthouden en is beter bestand tegen erosie, wat cruciaal is voor zowel klimaatadaptatie als voedselzekerheid. Deze synergieën tussen verschillende onderdelen van het systeem maken biologische landbouw bijzonder effectief in het aanpakken van complexe uitdagingen.

In onze publicatie '[Bio kan de wereld redden](#)' bespreken we verschillende thema's in detail en laten we zien hoe biologische landbouw, door haar systeemaanpak, niet alleen een antwoord biedt op afzonderlijke problemen, maar bijdraagt aan een duurzame, geïntegreerde oplossing voor de grootste uitdagingen van deze tijd.

